

Sygn. akt I ACa 1221/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wołczańska
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SA Anna Bohdziewicz (spr.)
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2018 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko W. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. akt I C 131/17

prostując imię pozwanej wskazane w punkcie 1. zaskarżonego wyroku z (...) na (...)

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda 4 050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Anna Bohdziewicz	SSA Małgorzata Wołczańska	SSA Elżbieta Karpeta
----------------------	---------------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 1221/17

UZASADNIENIE

Powód - (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej W. P. na swoją rzecz kwoty 79.984,31 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu i z kosztami procesu. Powód podniósł, że pozwana posiada u niego wymagalne zadłużenie z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 31 marca 2014 r., co potwierdza wyciąg z ksiąg banku nr (...) z dnia 18 sierpnia 2016 r. Wyciąg został wystawiony po wezwaniu pozwanej do dobrowolnej zapłaty zadłużenia, do czego jednak nie doszło. W uzasadnieniu pozwu powód przedstawił też szczegółowo składniki wymagalnego zadłużenia.

Nakazem zapłaty, wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy (...) w L. uwzględnił powództwo.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zarzuciła nieudowodnienie roszczenia, co do wysokości i co do zasady. Nie zgłosiła żadnych wniosków dowodowych.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2017r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 79.984,31 złote z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 sierpnia 2016 r. wraz z kosztami procesu w wysokości 6417,00 złotych.

Opisany wyrok został wydany na tle następujących ustaleń faktycznych, poczynionych przez Sąd pierwszej instancji:

W dniu 31 marca 2014 r. pozwana zawarła z (...) Bank (...) S.A. umowę kredytu gotówkowego nr (...). Na podstawie tej umowy została udostępniona pozwanej kwota 80.000,- złotych. Pozwana zobowiązała się do ratalnej spłaty tej kwoty w umówionych terminach.

Uchwałą z 25 maja 2015 r. (...) Bank Spółka Akcyjna przejęła, w trybie art. 492 §1 pkt 1 k.s.h., (...) Bank (...) S.A., wchodząc we wszystkie jej prawa i obowiązki.

W związku z brakiem dokonywania wpłat przez pozwaną, umowa łącząca strony została wypowiedziana. Wypowiedzenie zostało pozwanej doręczone dnia 12 kwietnia 2016 r. Pozwana została wezwana do spłaty zadłużenia. Z powodu braku spłaty w terminie określonym w wypowiedzeniu, zobowiązanie pozwanej zostało postawione w stan wymagalności z dniem 2 czerwca 2016 r.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że wyciąg z ksiąg banku nr (...) z dnia 18 sierpnia 2016 r. przedstawia wysokość zadłużenia. Niespłacony kapitał stanowi kwota 73.367,43 zł. Pozostałe kwoty to odsetki i opłaty umowne. Pozwana nie podważyła wysokości swego zadłużenia żadnym dokumentem lub innym dowodem.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest zasadne. Pozwana nie wykonała należycie zobowiązania, które przyjęła na siebie zawierając umowę pożyczki nr (...) z dnia 31 marca 2014 r. oraz nie wykazała, że nienależyte wykonanie umowy jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi ona odpowiedzialności (art. 471 k.c.). O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego został w całości zaskarżony przez pozwaną, która sformułowała następujące zarzuty:

- 1) naruszenie prawa materialnego, a to art. 6 k.c. przez bezpodstawne uznanie, iż powód udowodnił swoje roszczenie, podczas gdy w rozpoznawanej sprawie wyciąg z ksiąg z banku nie może stanowić podstawy ustaleń;
- 2) naruszenie prawa procesowego, a to art. 328 § 2 k.p.c. (omyłkowo wskazano art. 382 § 2 k.p.c.) w z. z art. 386 § 4 k.p.c. przez sporządzenie lakonicznego uzasadnienia wyroku w zakresie podstaw prawnych i faktycznych, a także braku określenia jakim dowodom Sąd pierwszej instancji dał wiarę, jakim odmówił waloru wiarygodności i na jakiej podstawie, a także brak odniesienia się do jakichkolwiek zarzutów pozwanej, co doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy;
- 3) naruszenia prawa procesowego, a to art. 207 §6 k.p.c. przez niezasadne dopuszczenie spóźnionych dowodów przedłożonych przez powoda, pomimo braku powołania się na ich istnienie w pozwie.

W oparciu o postawione zarzuty apelująca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, a nadto zasądzenia kosztów procesu na swoją rzecz za obie instancje ewentualnie wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości.

Powód w złożonej odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i domagał się zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy się odnieść do zarzutu najdalej idącego, a zatem zarzutu nierozpoznania istoty sprawy, chociaż zarzut ten jest w apelacji łączony z zarzutem wadliwego sporządzenia pisemnych motywów zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy sąd pierwszej instancji nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, lub gdy zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, niezasadnie uznając, że konieczność taka nie zachodzi ze względu na występowanie materialno-prawnych lub procesowych przesłanek, które unicestwiają roszczenie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22, z dnia 13 marca 2014 r., I CZ 10/14 i z dnia 6 sierpnia 2014 r., I CZ 48/14, nie publ.). Nierozpoznanie istoty sprawy ma miejsce także w razie dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby czynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej. Respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego uzasadnia w takich wypadkach uchylenie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, Nr 5, poz. 68, z dnia 23 września 2016 r., II CZ 73/16, nie publ., z dnia 8 marca 2017 r., IV CZ 126/16 nie publ. i z dnia 8 marca 2017 r., IV CZ 130/16, nie publ.).

Uchylenie wyroku z powodu nierozpoznania istoty sprawy będzie zatem uzasadnione między innymi wtedy, gdy sąd pierwszej instancji nie zbada podstaw pozwu, nie przeprowadzi w tym zakresie postępowania dowodowego i nie dokona oceny materialno-prawnych przesłanek żądania w ustalonym stanie faktycznym, co w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca.

Już tylko na marginesie można wskazać, że Sąd pierwszej instancji nie może naruszyć art. 386 §4 k.p.c., ponieważ nie jest jego adresatem.

Nietrafny jest także zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., wokół którego koncentrują się zarzuty apelacji. Nie sposób kwestionować trafności tez zawartych w przywołanych w apelacji orzeczeniach, ani roli, jaką spełnia sporządzone w pełni prawidłowe uzasadnienie. Tym niemniej właśnie w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że sporządzenie uzasadnienia w sposób nie w pełni odpowiadający stawianym mu wymaganiom może stanowić usprawiedliwioną podstawę zaskarżenia jedynie wtedy, gdy przedstawione w nim motywy nie pozwalają na przeprowadzenie kontroli zaskarżonego orzeczenia z uwagi na brak wszystkich koniecznych elementów lub inne kardynalne braki. Chodzi o sytuację, gdy treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania wyroku. Tylko, bowiem w takim przypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy (por. postanowienie SN z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 1368/00, niepubl.; wyroki SN: z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, niepubl.; z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, niepubl.; z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, niepubl.; z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, niepubl.; z 20 lutego 2008 r., II CSK 449/07, poz. LEX 442515). Uzasadnienie zaskarżonego wyroku ostatecznie nie wymyka się spod kontroli, chociaż niewątpliwie cechuje się dużą zwięzłością ustaleń i rozważań. Ponadto niezasadne jest oczekiwanie, że Sąd wskaże przyczyny, dla których uznał określone dowody za wiarygodne, czy też posiadające moc dowodową. Przepis art. 328 § 2 k.p.c. nakłada bowiem na sąd obowiązek jedynie podania przyczyn, dla których poszczególne dowody zdyskwalifikował, odmawiając im wiary czy też mocy dowodowej. W rozpoznawanej sprawie Sąd pierwszej instancji ustalił stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów przedstawione przez stronę powodową, co jest równoznaczne

z daniem im wiary i przyznaniem mocy dowodowej. Chybiony jest także zarzut nieodniesienia do zarzutów pozwanej, bowiem zostały one sformułowane w sposób nader ogólnikowy, co czyniło w istocie niemożliwym odniesienie się do nich merytorycznie. Natomiast Sąd Okręgowy dał wyraz ocenie stanowiska procesowej pozwanej, wskazując na jej bierność dowodową w procesie.

Skutku nie może odnieść zarzut naruszenia art. 207 §2 k.p.c. Powód wniósł pozew w postępowaniu upominawczym i wykazywał zasadność oraz wysokość swojego roszczenia wyciągiem z ksiąg bankowych. Sąd uznał ten dowód za wystarczający, skoro nakaz zapłaty został wydany. Nakaz utracił moc na skutek wniesienia sprzeciwu. Natomiast dalsze dowody zostały zgłoszone w wyniku zobowiązania Sądu pierwszej instancji. Należy też zgodzić się z powodem, że nie można od niego oczekiwać antycypowania wszelkich zarzutów strony przeciwnej i przedstawienia wszelkich dostępnych dowodów już na etapie wnoszenia pozwu.

Niezasadny też jest zarzut odnoszący się do oceny wyciągu z ksiąg bankowych. Istotnie tego rodzaju dokument nie jest dokumentem urzędowym, a zatem nie korzysta z domniemania prawdziwości jaka przysługuje dokumentom urzędowym (art. 244 §1 k.p.c.). Tym niemniej dowód z dokumentu prywatnego jest dopuszczalny w postępowaniu cywilnym i podlega ocenie sądu jak każdy inny dowód, według własnego przekonania sądu, na podstawie wszechstronnego rozważenia całego materiału dowodowego. Jak wynika z art. 245 k.p.c. dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej albo elektronicznej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Mocą ustawy z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. 2013.777), z dniem 20 lipca 2013 r., przepis art. 95 ust. 1a prawa bankowego został dodany do ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Stanowi on, że moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1 tj. księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności, nie obowiązują w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym. Zatem księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi będące dokumentami prywatnymi w rozumieniu art. 245 k.p.c. stanowią dowód wyłącznie tego, że osoba, która je podpisała złożyła zawarte w dokumencie oświadczenie. Dokument prywatny stanowi pełnoprawny środek dowodowy, który sąd orzekający może uznać za podstawę swoich ustaleń faktycznych, a następnie wyrokowania. Co do zasady dokumenty prywatne korzystają z domniemania autentyczności oraz że osoba, która podpisała dokument, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Domniemania te mogą zostać obalone (art. 253 k.p.c.), co w tej sprawie jednak nie nastąpiło. Tak więc choć z dokumentem prywatnym nie łączy się domniemanie zgodności z prawdą oświadczenia w nim zawartego, to nie przeszkadza to, aby sąd orzekający w ramach swobodnej oceny dowodów (art. 233 §1 k.p.c.) uznał treść dokumentu prywatnego za zgodną z rzeczywistym stanem rzeczy. To oznacza, że wyciąg z ksiąg rachunkowych powodowego banku z dnia 18 sierpnia 2016 r., opatrzony podpisem osoby uprawnionej do działania za bank, jako dokument prywatny, mógł dowodzić określonych faktów, zwłaszcza że pozwana nie zaferowała żadnego przeciwdowodu.

Podsumowując rozważania należy wskazać, iż powód zgodnie z ciężącym na nim obowiązkiem wynikającym z art. 6 k.c. wykazał zasadność i wysokość swojego roszczenia.

Natomiast pozwana poprzestała na gołosłownym zanegowaniu roszczenia, gdy z art. 3 k.p.c. wynika obowiązek stron dokonywania czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiania dowodów.

Przedstawione dowody dawały podstawę do ustalenia, że strony łączył stosunek umowny, a pozwana nie wywiązała się ze swoich zobowiązań wobec powoda, co uzasadniało jego roszczenie. Podstawę prawną wydanego rozstrzygnięcia należy uzupełnić o art. 481 §1 i § 2 k.c. odnoszący się do odsetek za okres opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

Skoro zarzuty apelacji nie mogły odnieść skutku, podlegała ona oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego postanowiono zgodnie z art. 98 § 1 i §3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.

SSA Anna Bohdziewicz SSA Małgorzata Wolczańska SSA Elżbieta Karpeta